

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครู ในเครือข่ายพันธปัญญา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 2

Desirable Characteristics of School Administrators of Teachers in
Phanthapanya Network under Phatthalung Primary Educational
Service Area Office 2

แก้วมณี โสพิน^{1*} และจรัส อติวิททยาภรณ์²

Kaewmanee Sopin^{1*} and Jaras Atiwitthayaporn²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Master's Degree, Master of Education Program, Educational Administration, Faculty of Education and
Liaeral Arts, Hatyai University

² รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Associate Professor Dr., Educational Administration, Faculty of Education and Liaeral Arts,
Hatyai University

*Corresponding author, Email: kaewmama1@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะผู้บริหาร
สถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธปัญญา (2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะ
ผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธปัญญาจำแนกตามวุฒิการศึกษาและ
ประสบการณ์ในการทำงาน (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึง
ประสงค์ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธปัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ที่มีความแตกต่างกัน ในด้านวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่ม
ตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูในเครือข่ายพันธปัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พัทลุง เขต 2 จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ใน
การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ
และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธ
ปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
ที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาจะเห็นได้ว่า
มี 2 ด้านที่ความคิดเห็นใกล้เคียงกัน คือ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านความรู้ ความสามารถ ลำดับถัดมาคือ
ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และสุดท้ายด้านบุคลิกภาพตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่าย
พันธปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และ
ประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และไม่แตกต่างกัน

2.2 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และไม่แตกต่างกัน

3. การรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธสัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 2 จากแบบสอบถาม ข้าราชการครูได้เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารควรแต่งกายให้เหมาะสม สุภาพ เรียบร้อย ถูกกาลเทศะ มีบุคลิกที่เหมาะสม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่นๆ ได้ มีความสุภาพ อ่อนโยน สุขุม รอบคอบ มีความเชื่อมั่นในตนเองพูดจาไพเราะกับผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้เรียนรู้อยู่เสมอ รู้ทันเหตุการณ์ และรู้ทันโลก

3.2 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารควรมีความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่การงาน มีความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง ยึดมั่นหลักธรรมคำสอนในศาสนาที่ตนนับถือและประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี มีความรับผิดชอบ

3.3 ด้านความรู้ ความสามารถ ผู้บริหารควรมีความรู้รอบด้าน สามารถเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ มีความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา สามารถแก้ไขปัญหาได้ดีในทุกสถานการณ์ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู สามารถครองตนครองคน และครองงานได้ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

3.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารสามารถสร้างความเป็นทีมได้เยี่ยมเยียมแจ่มใส มีความจริงใจ อภัยเสียใจ และให้เกียรติผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไป มีการเสริมแรงในทางบวกอยู่เสมอ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความเข้าใจ ช่วยเหลือ เอื้ออาทร และเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน

3.5 ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารสามารถสร้างความเป็นทีมได้ ต้องกล้าคิด กล้าตัดสินใจ ภายใต้อำนาจที่ถูกต้อง เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี และมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กร มีความคิดทันสมัย ก้าวไกล

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this survey research were to (1) study, (2) compare, and (3) gather suggestions about the desirable characteristics of school administrators related to the opinions of government teachers in Phanthapanya Network under Primary Educational Service Area Office 2, varied by educational qualifications and work experiences. The sample group consisted of 108 government teachers. A set of questionnaires was used to collect the data with the reliability at 0.94. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, T-test F-test and content analysis. The findings were summarized as follows:

1. The desirable characteristics of school administrators related to the opinions of government teachers in Phanthapanya Network under Primary Educational Service Area Office 2 both the overall picture and separated aspects were at the highest levels.

2. The comparison of desirable characteristics of school administrators related to the opinions of government teachers in Phanthapanya Network under Primary Educational Service Area Office 2 varied by educational qualifications and work experiences both the overall picture and separated aspects were at the highest levels but without statistical significance.

3. The suggestions about the desirable characteristics of school administrators related to the opinions of government teachers in Phanthapanya Network under Primary Educational Service Area Office 2 could be concluded as (1) personalities: dressing properly, (2) morals and ethics: being fair-minded and honest, (3) knowledge and abilities: having all-rounded knowledge and skills of solving problems, (4) human relations: having good interaction, and (5) leadership: having confidence to make right decisions.

Keywords: Desirable characteristics, School administrators

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า “ผู้บริหารควรมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์” ซึ่งคำว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ คุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่ควรแก่การยอมรับ ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน จึงต้องพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ซึ่งปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ในโรงเรียนคือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วม ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษาจึงต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารจัดการ นับว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2553, น.31) กล่าวถึงคุณลักษณะผู้อำนวยการสถานศึกษาที่พึงประสงค์ประกอบด้วย รักศรัทธา ภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของความเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษามุ่งมั่นในการบริหารจัดการหลักสูตร และการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างวัฒนธรรมคุณภาพและวัฒนธรรมประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานโดยกระบวนกรมีส่วนร่วม มีวินัย คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Yukl (1998, pp. 145-154) ได้จำแนกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) ด้านบุคลิกภาพ เป็นความสัมพันธ์กันระหว่างอารมณ์กับการแสดงออก บุคลิกภาพที่ดีจะมีผลดีกับการสร้างผลงานในสังคมบุคลิกภาพ 2) ด้านการจูงใจ เป็นการสร้างแรงผลักดันภายในของบุคคลให้ปฏิบัติงานตามที่ต้องการ หลักการพื้นฐาน คือ ต้องให้ตรงประเด็น ต้องทำอย่างจริงจัง และมีความต่อเนื่อง บทบาทขั้นพื้นฐานของการจูงใจก็คือ การอธิบายชี้แจงให้คนอื่นได้รู้จักเลือกวิธีการทำงานให้ประสบผลสำเร็จและ 3)

ด้านทักษะ องค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำอีกประการหนึ่ง คือ ทักษะและประสบการณ์ จะทำให้งาน ผู้นำประสบความสำเร็จ และได้รับความนิยมนิยมชมชอบจากบุคคลอื่น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครู ในเครือข่ายพันธสัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 เพราะในปัจจุบันพบว่า มีผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นำ หรือหัวหน้างานหลายท่านที่ประสบปัญหาการดำเนินงานในองค์กร โดยเฉพาะผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะผู้ร่วมงานล้วนมาจากสภาพแวดล้อมและการศึกษาที่ต่างกัน ถ้าหากเจ้านายหรือผู้นำองค์กรไม่สามารถเข้าใจหรือเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ก็จะเกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นำ หรือหัวหน้างานจึงจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขององค์กร จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้น การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นกลไกสำคัญที่จะประสานและขับเคลื่อนระบบการพัฒนางานองค์กรให้ก้าวหน้าด้วยการนำพาบุคลากรให้ร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ ทุกฝ่ายมีส่วนในการเสนอความคิดเห็น เพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนให้มีความมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับประกาศ เกตุแก้ว (2549, น.12) ได้กล่าวไว้ว่าผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับความคาดหวังของครู หากครูมีความพึงพอใจในการทำงาน ครูย่อมทำงานด้วยความเต็มใจทุ่มเททั้งความรู้ทั้งความคิด สติปัญญา อุทิศเวลาให้กับทางโรงเรียน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน เป็นการเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้อง และเป็นไปตามต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครู ในเครือข่ายพันธสัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธสัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครู ในเครือข่ายพันธสัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์

ความหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน กล่าวว่าคุณลักษณะ หมายถึง เครื่องหมายหรือ สิ่งที่ดีให้เห็นความดี หรือลักษณะประจำตัว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542, น. 253)

วีระพงษ์ ศรีจันทร์ (2550, น. 34) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะ หมายถึง พฤติกรรมที่บ่งบอกความรู้สึกนึกคิดหรือลักษณะประจำตัวประกอบด้วย 3 ประการใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ คุณสมบัติส่วนตัว บุคลิกภาพ และความสามารถ

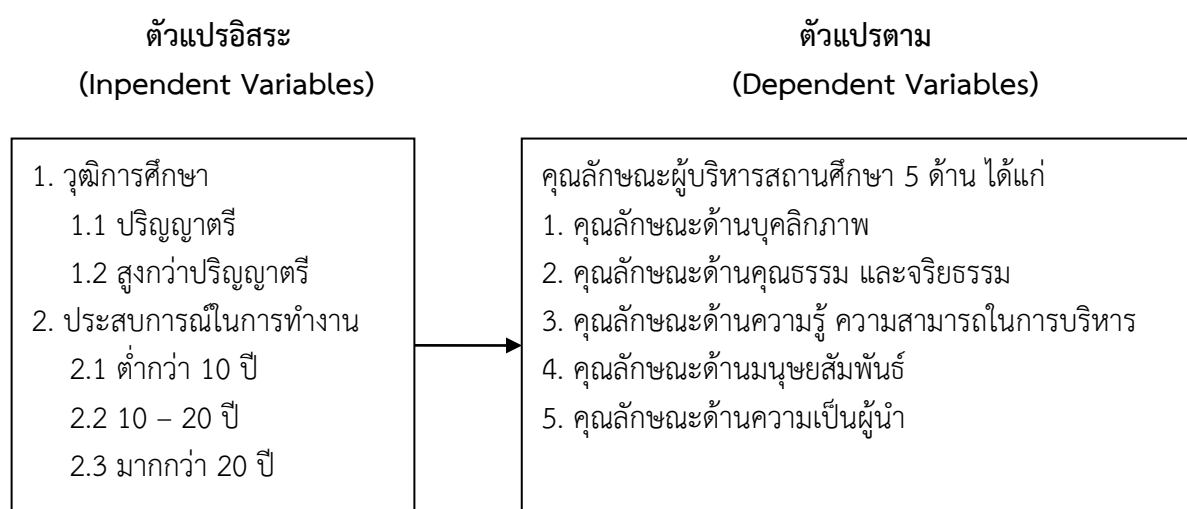
บุญทริก บุตรราช (2551, น. 25) ได้สรุปความหมายของคุณลักษณะไว้ว่า คุณลักษณะ หมายถึง บุคลิกภาพ โลกทัศน์ และทัศนคติ พฤติกรรมที่แสดงออก ที่ส่งผลต่อเพื่อนร่วมงาน และความรับผิดชอบ ต่อสังคม

เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร (2552, น. 22) กล่าวว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร หมายถึง ลักษณะเฉพาะที่ต้องการให้เกิดกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปรารถนา ซึ่งลักษณะนี้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมในด้านต่าง ๆ อาทิ ความสามารถทางสติปัญญา ความรู้สึกนึกคิด ทางจิตใจ อารมณ์ คุณธรรม หรือก่อให้เกิดคุณลักษณะด้านความสามารถในเชิงปฏิบัติการ

Coleman and Adams (1997, pp. 194-200) กล่าวว่า หลักสำคัญของการเรียนรู้ที่จะเป็นผู้นำ ทางวิชาการประกอบด้วยหลักสำคัญ 3 ประการดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีความรู้ 2) มีความเข้าใจในภาระงานและ 3) มีทักษะที่เหมาะสม

จากการทบทวนวรรณกรรม จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามี หลายด้านด้วยกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปด้านต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุม โดยอาศัยแนวคิดตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน บุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความเป็นผู้นำ มาใช้ในการศึกษาระดับ เปรียบเทียบและรวบรวมแนวทางพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึง ประสงค์ของข้าราชการครู ในเครือข่ายพันธปัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 2 ดังกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครู ในเครือข่ายพันธปัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชากร คือ ข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 150 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเปิดตาราง Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครู ในเครือข่ายพันธปัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากงานวิจัยของกรองแก้ว ศิริกุล (2558) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และกัมพล สุภาแพ่ง (2545) โดยแบบสอบถามมีคำถามรวม 50 ข้อ ซึ่งจำแนกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบุคลิกภาพ มี 9 ข้อ 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม มี 8 ข้อ 3) ด้านความรู้ความสามารถ มี 14 ข้อ 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ มี 9 ข้อ และ 5) ด้านความเป็นผู้นำ มี 10 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการทบทวนวรรณกรรม 3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบโครงสร้างคำถาม แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของภาษา โดยหาค่า IOC จำนวน 3 ท่าน นำผลมาวิเคราะห์รายข้อ โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อ มีค่าตั้งแต่ 0.67 5) นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป 6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า.90 7) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้มาทำการปรับปรุงแก้ไขข้อความบางอย่างให้กระชับชัดเจนมากขึ้น และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้ 1) ขออนุญาตและแนะนำตัวผู้วิจัย และหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ 2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งที่โรงเรียนด้วยตนเอง หลังจากส่งแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยจะไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง 3) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วดำเนินการวิเคราะห์สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัย

5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครู ในเครือข่ายพันธปัญญานำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน (n=108)

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านบุคลิกภาพ	4.89	0.17	มากที่สุด
2. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.92	0.19	มากที่สุด
3. ด้านความรู้ ความสามารถ	4.95	0.11	มากที่สุด
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.97	0.09	มากที่สุด
5. ด้านความเป็นผู้นำ	4.95	0.13	มากที่สุด
รวม	4.94	0.10	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธปัญญานำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.10) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.09) รองลงมาจะเห็นได้ว่ามี 2 ด้านที่ความคิดเห็นใกล้เคียงกัน คือ ด้านความรู้ ความสามารถ ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.11) และด้านความเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.13) ลำดับถัดมาคือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.19) และสุดท้ายด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.17) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธปัญญานำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 2

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านบุคลิกภาพ	
ผู้บริหารควรแต่งกายให้เหมาะสม สุภาพ เรียบร้อย ถูกกาลเทศะ	45
มีบุคลิกที่เหมาะสม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่นๆ ได้	
มีความสุภาพ อ่อนโยน สุขุม รอบคอบ	39
มีความเชื่อมั่นในตนเอง	32
พูดจาไพเราะกับผู้ใต้บังคับบัญชา	15
เป็นผู้เรียนรู้อยู่เสมอ รู้ทันเหตุการณ์ รู้ทันโลก	15

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	
มีความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่การงาน	47
ผู้บริหารควรมีความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง	29
ยึดมั่นหลักธรรมคำสอนในศาสนาที่ตนนับถือและประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี	29
มีความรับผิดชอบ	19
ด้านความรู้ ความสามารถ	
ผู้บริหารควรมีความรู้รอบด้าน สามารถเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้	31
มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ	25
มีความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา	19
สามารถแก้ไขปัญหาได้ดีในทุกสถานการณ์	18
สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู	9
สามารถครองตน ครองคน และครองงานได้ดี	5
ด้านมนุษยสัมพันธ์	
ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความจริงใจ อภัยค้ำดี และให้เกียรติผู้อื่น	36
รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	30
ผู้บริหารควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไป มีการเสริมแรงในทางบวกอยู่เสมอ	26
สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	20
มีความเข้าใจ ช่วยเหลือ เอื้ออาทร และเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน	11
ด้านความเป็นผู้นำ	
สามารถสร้างความเป็นทีมได้	25
ผู้บริหารต้องกล้าคิด กล้าตัดสินใจภายใต้หลักการที่ถูกต้อง	22
เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงที่ดี มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กร	17
มีความคิดทันสมัย ก้าวไกล	5

จากตารางที่ 2 คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธสัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 2 มีผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะจำนวน 53 คน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารควรแต่งกายให้เหมาะสม สุภาพ เรียบร้อย ถูกกาลเทศะ มีบุคลิกที่เหมาะสม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่น ๆ ได้ มีความสุภาพ อ่อนโยน สุขุม รอบคอบ มีความเชื่อมั่นในตนเองพูดจาไพเราะกับผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้เรียนรู้อยู่เสมอ รู้ทันเหตุการณ์ และรู้ทันโลก
2. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารควรมีความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่การงาน มีความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง ยึดมั่นหลักธรรมคำสอนในศาสนาที่ตนนับถือและประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี มีความรับผิดชอบ

3. ด้านความรู้ ความสามารถ ผู้บริหารควรมีความรู้รอบด้าน สามารถเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ มีความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาได้ดีในทุกสถานการณ์ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู สามารถครองตนครองคน และครองงานได้ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารสามารถสร้างความเป็นทีมได้เยี่ยมเยียมแจ่มใส มีความจริงใจ อภัยภัยดี และให้เกียรติผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไป มีการเสริมแรงในทางบวกอยู่เสมอ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความเข้าใจ ช่วยเหลือ เอื้ออาทร และเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน

5. ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารสามารถสร้างความเป็นทีมได้ ต้องกล้าคิด กล้าตัดสินใจภายใต้หลักการที่ถูกต้อง เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี และมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กร มีความคิดทันสมัย ก้าวไกล

สรุปและอภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธุปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธุปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาจะเห็นได้ว่ามี 2 ด้านที่ความคิดเห็นใกล้เคียงกัน คือด้านความเป็นผู้นำ และด้านความรู้ ความสามารถ ลำดับถัดมาคือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และสุดท้ายด้านบุคลิกภาพตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธุปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความเห็นต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และไม่แตกต่างกัน

2.2 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และไม่แตกต่างกัน

3. การรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธุปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จากแบบสอบถามข้าราชการครูได้เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารควรแต่งกายให้เหมาะสม สุภาพ เรียบร้อย ถูกกาลเทศะ มีบุคลิกที่เหมาะสม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่นๆ ได้ มีความสุภาพ อ่อนโยน สุขุม รอบคอบ มีความเชื่อมั่นในตนเองพูดจาไพเราะกับผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้เรียนรู้อยู่เสมอ รู้ทันเหตุการณ์ และรู้ทันโลก

3.2 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารควรมีความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่การงาน มีความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง ยึดมั่นหลักธรรมคำสอนในศาสนาที่ตนนับถือและประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี มีความรับผิดชอบ

3.3 ด้านความรู้ ความสามารถ ผู้บริหารควรมีความรู้รอบด้าน สามารถเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ มีความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา สามารถแก้ไขปัญหาได้ดีในทุกสถานการณ์ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู สามารถครองตน ครองคน และครองงานได้ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

3.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารสามารถสร้างความเป็นทีมได้ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความจริงใจ อภัยค้ำดี และให้เกียรติผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไป มีการเสริมแรงในทางบวกอยู่เสมอ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความเข้าใจ ช่วยเหลือ เอื้ออาทร และเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน

3.5 ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารสามารถสร้างความเป็นทีมได้ ต้องกล้าคิด กล้าตัดสินใจ ภายใต้หลักการที่ถูกต้อง เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี และมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กร มีความคิดทันสมัย ก้าวไกล

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากการวิจัย คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธสัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 2 พบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชา มีความเป็นกันเองและจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ อีกทั้งยังรู้จักรับฟังความคิดเห็นหรือปัญหาของผู้ร่วมงาน ใส่ใจในเรื่องของหน้าที่การงานของผู้ร่วมงาน รู้จักผ่อนหนักผ่อนเบา พุดคุย พบปะกับผู้ร่วมงานเป็นประจำ ยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมงานและมีอภัยค้ำดี พุดจาสุภาพกับทุกคน เหตุผลเหล่านี้เป็นผลไปสู่ความสำเร็จขององค์กรต่อไป

2. จากการวิจัยพบว่า ควรจัดการอบรม เตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ และมีการบริหารและการจัดการในสถานศึกษา มีความพร้อมที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เพราะผู้บริหารที่มีคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำมีความสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ควบคู่กับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทุกด้าน

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความพยายามอุตสาหะที่ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการศึกษา ค้นคว้าวิจัยจนประสบความสำเร็จ โดยผู้ที่มีส่วนสำคัญในความสำเร็จครั้งนี้ คือ ครูผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และติดตามความก้าวหน้าอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อีกทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์ ประธานคณะกรรมการสอบและรองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้มุมมอง ข้อคิดเห็น และคำแนะนำต่าง ๆ ทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกาศ ปานเจี้ยง อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ นายสะอาด สามารถ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหารเทา (จรุงราษฎร์ดำเนิน) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการ

วิจัย ความสมบูรณ์ของสารนิพนธ์เล่มนี้ ไม่อาจสำเร็จลุล่วงได้ หากไม่ได้รับการสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูในเครือข่ายพันธมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ในการตอบแบบสอบถาม เสนอความคิดเห็น ทำให้การวิจัยครั้งนี้ค้นพบสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากรและการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา สมาชิกในครอบครัว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนขอขอบคุณมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ อาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้วิชาความรู้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรองแก้ว ศิริกุล. (2558). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูอำเภอป่าไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา,ชลบุรี.
- กัมพล สุภาแพ่ง. (2545). *ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ
- กานดา จันทร์แย้ม, (2546). *ภาวะผู้นำที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2552). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).กรุงเทพฯ: บุคพอยท์.
- คณะกรรมการคุรุสภา. (2549). *แนวการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- คุณวุฒิ คนฉลาด. (2540). *ภาวะผู้นำ*. ชลบุรี: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จรัส พิงเร็ว. (2558). *คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่ม 6 ภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- จรัส อติวิทยากรณ์ ,(2553). *หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา* สงขลา: สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จันทร์ธานี สงวนนาม, (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. นนทบุรี: บุคพอยท์
- เจริญ เจษฎาวัดย์, (2543).*การตรวจสอบการบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณลีสว ศุภษร. (2545). *คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติจังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุตรธานี.

- Bandy, S. J., & Horman, S. (1990). A comparison of leadership behaviors of principals In California Distinguished elementary, middle and secondary school. *Dissertation Abstracts International*, 12(04), 1055-A.
- Bass, B. M. (1981). *Stogdill's handbook of leadership: A survey of theory and research*. New York: Free Press.
- Bass, B. M. (1998). *Transformational leadership: Industrial, Military and educational impact*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Bass, K. H. (1990). *Pre-service teacher' perceptions of family-school collaboration: A qualitative study*. *Masters abstracts International*, 37(03), 210-212.
- Bennis, W. G. (2000). *Managing the dream: reflections on leadership and change*. Cambridge, Mass.: Perseus.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Duke, D. L. (1987). *School leadership and instructional improvement*. New York: Random House.